

In 2018 overleed Syb de Lange. Hij was dominee en studentenpredikant, twee begrippen die werelden vertegenwoordigen waarvan ik weinig persoonlijke weet heb. Studeren deed ik amper, geloven nooit, althans niet in een God. De Lange, die 88 werd, was ook homoseksueel. Daar kan ik wel een beetje van meepraten.

De Lange's levensverhaal is opgetekend in het net verschenen *Een Leven Als Vriend*. Het is de weerslag van een lange reeks gesprekken die Guillaume (Guido) van den Berg met De Lange voerde. Het boek bevestigt mijn voorkeur voor levensverhalen van onbekende mensen. Je leert iemand kennen zonder dat de eigen indrukken en meningen in de weg zitten. Soms groeit er een gevoel van herkenning. Een enkele keer zelfs vriendschap, zonder dat het de verplichtingen oproept die daarmee gemoeid zijn. Al was ik bij Syb de Lange graag eens langsgegaan.

Jeugd, studie, kerk, het komt vanzelfsprekend allemaal aan de orde in deze in de eerste persoon opgeschreven autobiografische schets. Door de gekozen vorm, schuift de lezer als het ware aan bij de gesprekken die Van den Berg en De Lange voerden. Het boek ruikt zelfs een beetje naar de geur van sigaren en jonge jenever waarmee de bespiegelingen telkens weer werden beklonken. Ook dat draagt bij aan een sfeer van grote vertrouwelijkheid. Alles bij elkaar een ambiance waarin De Lange even openhartig praat over zijn geloof, zijn carrière als over zijn huwelijk met Aafke, zijn kinderen, zijn scheiding en zijn seksualiteit.

De Lange, zo leer ik, maakte naam met 'Bijbelspelen', eenakters die hij als studentenpredikant aan de Vrije Universiteit ten tonele voerde. Het twijfelachtige predikaat omstreden verwierf hij na deelname aan een symposium over homotheologie. Zijn vrijzinnige opvattingen haalden een artikel in *Trouw*. Het leidde tot grote ophef, uitnodigingen om de Bijbel te vertolken werden *gecancelled*, en hij werd bijna veroordeeld. Het (s)preken werd hem letterlijk onmogelijk gemaakt. Na een actief dubbelleven kwam De Lange in de jaren tachtig uit de kast. Zijn huwelijk strandde (al zou hij de zorg voor zijn later door een hersenbloeding getroffen ex op zich nemen) en er groeide een jarenlange verwijdering met zijn kinderen. Openhartig vertelt De Lange: "Ik ging cruisen bij het Nieuwe Meer of bij het Pauwenpad in Zandvoort. (...) als het werk gedaan was (...) in het Vondelpark, bij een seksbioscoop of bij *The Cuckoo's Nest*, waar ik darkrooms bezocht."

Het zijn ontroerende herinneringen, kundig opgetekend door Guido van den Berg, die een goed zicht bieden op een even flamboyante als verwrongen tijd. Een tijd waarin recreatiegebieden en achterkamers de mogelijkheid tot ontlasting boden.

Dubbellevens worden er nog alom geleefd. Stoute pastores nog immer uit het ambt gezet. Het aardse paradijs zullen we vermoedelijk nooit bereiken maar het is dankzij de moed van mensen als Syb de Lange dat we langzaam, maar *zeker*, in de richting van seksuele normalisatie bewegen.

Bart Luirink (www.bartluirink.nl) 4 oktober 2020